
DOSTOSOWANIE PROGRAMU NAUCZANIA W ZAWODZIE TECHNIK EKONOMISTA DO NOWYCH PODSTAW PROGRAMOWYCH

Autor:

mgr Maria Kaczorowska

Czym jest program?

Program to dokument dający odpowiedzi na pytania:

- ☐ Czego uczyć?
- ☐ Z jakim uzasadnieniem uczyć?
- ☐ Jak zdobywa się wiedzę i umiejętności?
- ☐ Na jakie procesy uczenia się liczyć, nauczając?

H. Komorowska, *O programach prawie wszystko*

Z praktyki szkolnej...

Podstawy prawne programu nauczania

- ❑ Ustawa z dnia 19 sierpnia o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.
- ❑ Rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów w sprawie szkolnictwa zawodowego z dnia 23 grudnia 2011 r.
- ❑ Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach z dnia 7 lutego 2012 r.
- ❑ Rozporządzenie w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników z dnia 21 czerwca 2012 r.

Podstawy prawne programu nauczania

- ❑ Rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z dnia 25 kwietnia 2013 r.
- ❑ Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z dnia 30 kwietnia 2013 r.
- ❑ Rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach z dnia 31 grudnia 2002 r.

Program nauczania w aktach prawnych

☐ **Ustawa o systemie oświaty (art.13.3):**

- podstawa programowa zawiera:
 - zestawy celów i treści nauczania;
 - zestawy umiejętności;
 - zadania wychowawcze szkoły;
- podstawa programowa jest obowiązkowa na danym etapie kształcenia;
- podstawa programowa musi być uwzględniona w programie nauczania;
- podstawa programowa umożliwia ustalenie:
 - kryteriów ocen szkolnych;
 - wymagań egzaminacyjnych;

Program nauczania w aktach prawnych

DOTYCHCZAS

PODSTAWA
PROGRAMOWA

STANDARDY
EGZAMINACYJNE

OD 01.09.2012 r.

PODSTAWA
PROGRAMOWA

Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w aktach prawnych

- ❑ traci status „ministerialny”;
- ❑ pozostaje w gestii i kompetencji szkoły;
- ❑ może być – w określonych granicach – wyrazem autonomii szkoły i twórczych działań nauczyciela;
- ❑ jest komponentem szkolnego zestawu programów nauczania (musi być spójny z programami nauczania innych zajęć edukacyjnych);
- ❑ musi uwzględniać misję szkoły i przyjętą w szkole filozofię nauczania i wychowania;

Program nauczania w aktach prawnych

- **Rozporządzenie w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników z dnia 21 czerwca 2012 r.**
- **Określa:**
 - definicję programu, która wyraźnie pokazuje różnicę pomiędzy programem a podstawą programową;
 - strukturę programu – niezbędne elementy, które muszą być zawarte w programie;
 - podstawowe kryterium oceny jakości programu (zgodność z podstawą programową, poprawność merytoryczna i dydaktyczna);
 - Sposób dopuszczania do użytku w danej szkole programu nauczania;

Program nauczania w aktach prawnych - definicja

- **według rozporządzenia w sprawie dopuszczania do użytku programów nauczania:**

Stanowi zbiór celów kształcenia i treści nauczania ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach [...] w formie efektów kształcenia właściwych dla zawodu, w którym kształci szkoła:

- a) efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów;
- b) efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w tym zawodzie;
- c) efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji w tym zawodzie;

Program nauczania w aktach prawnych - elementy

□ według rozporządzenia w sprawie dopuszczania do użytku programów nauczania:

- 1) [...]
- 2) zawiera programy nauczania poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego ustalonych przez dyrektora szkoły w szkolnym planie nauczania: przedmiotów, modułów lub innych układów treści obejmujące:
 - a) uszczegółowione efekty kształcenia [...], które powinny być osiągnięte przez ucznia w procesie kształcenia oraz propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania tych osiągnięć;
 - b) opis sposobu osiągnięcia uszczegółowionych efektów kształcenia [...], z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów;
 - c) opis warunków w jakich program będzie realizowany, z uwzględnieniem warunków realizacji kształcenia w danym zawodzie, ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach [...];

Program nauczania w aktach prawnych - elementy

□ **według rozporządzenia w sprawie dopuszczania do użytku programów nauczania c.d.:**

- 3) uwzględnia wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego [...];
- 4) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym;

Program nauczania w aktach prawnych - elementy

□ według podstawy programowej kształcenia w zawodach:

- 1) ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego;
- 2) cele kształcenia w zawodzie,
- 3) efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, w zakresie:
 - bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP),
 - podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej (PDG),
 - języka obcego ukierunkowanego zawodowo (JOZ),
 - kompetencji personalnych i społecznych (KPS),
 - **organizacji pracy małych zespołów (OMZ),**
- 4) efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, określone w części II;

Program nauczania w aktach prawnych - elementy

□ według podstawy programowej kształcenia w zawodach c.d.:

- 5) efekty kształcenia właściwe dla każdej kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie,
- 6) warunki realizacji kształcenia w danym zawodzie,
- 7) minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego, przy czym w szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych danego typu, zachowując, z wyjątkiem szkoły policealnej dla dorosłych, minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli odpowiednio dla efektów kształcenia:
 - wspólnych dla wszystkich zawodów i wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów,
 - właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie.

Podstawa programowa a program

- **Podstawa programowa wyznacza wymagania dla autorów programu nauczania:**
 - wymagania organizacyjne wynikające z opisu kwalifikacji absolwenta i specyficznych wymagań kształcenia w zawodzie;
 - wymagania dotyczące zakresu treści wynikające z efektów kształcenia;
 - minimalną liczbę godzin do zrealizowania;
 - minimalną liczbę godzin praktyki zawodowej;

Dopuszczanie programu nauczania do użytku w szkole

Program nauczania ogólnego,
program nauczania dla zawodu
dopuszcza do użytku w danej szkole
dyrektor szkoły, na wniosek
nauczyciela lub nauczycieli.

Dopuszczanie programu nauczania do użytku w szkole

- **Przed dopuszczeniem programu do użytku w danej szkole dyrektor może zasięgnąć opinii:**
 - zespołu nauczycieli właściwych dla zawodu lub
 - konsultanta lub doradcy metodycznego lub
 - specjalistów z zakresu danego zawodu, w szczególności pracodawców, przedstawicieli stowarzyszeń zawodowych i pracowników naukowych;
- **Opinia zawiera w szczególności ocenę zgodności programu nauczania dla zawodu z podstawą programową w zakresie zawodu, w którym kształci szkoła i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów.**

Etapy planowania programu nauczania

Projektowanie – nadanie materialnej postaci jakiejś idei.

Konstruowanie – rozwijanie projektu.
Kończy się na etapie zapisania programu w postaci gotowej do walidacji.

Program nauczania

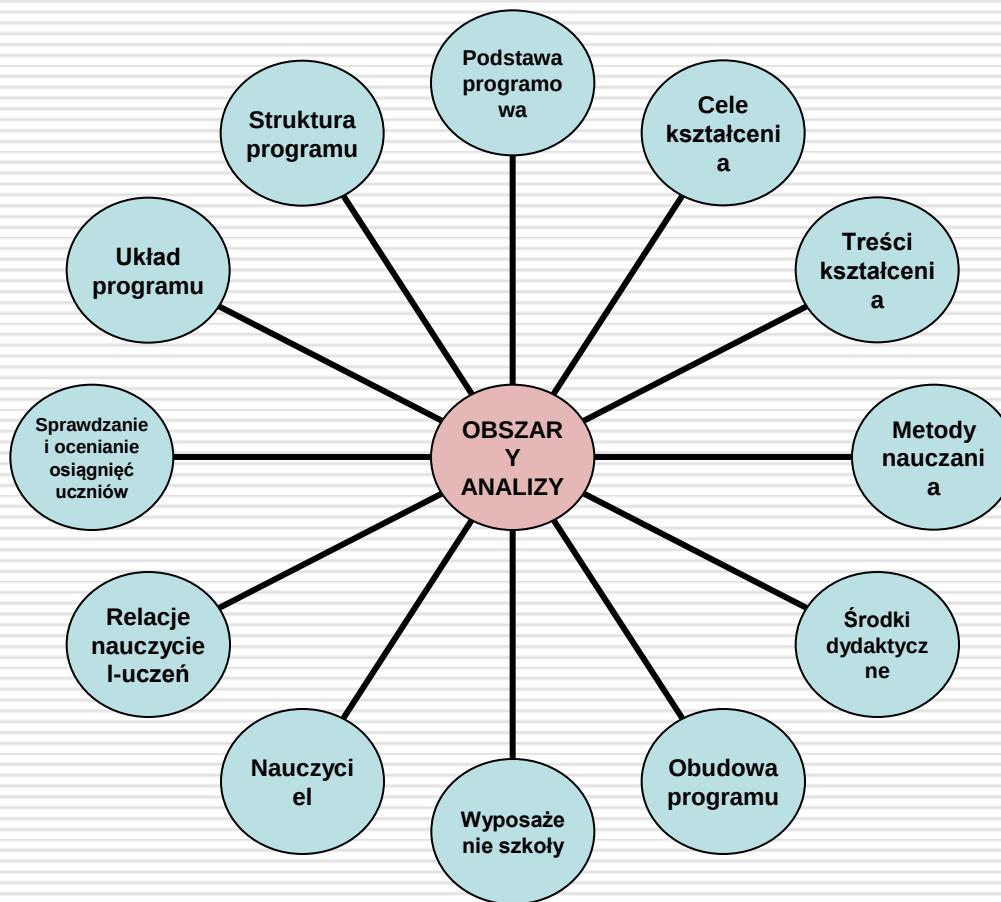
Walidacja – zatwierdzenie programu jako dokumentu obowiązującego w danej szkole.

Wdrożenie – realizacja programu.

Ewaluacja – zbieranie informacji potrzebnych do podjęcia decyzji o wprowadzeniu określonych zmian.

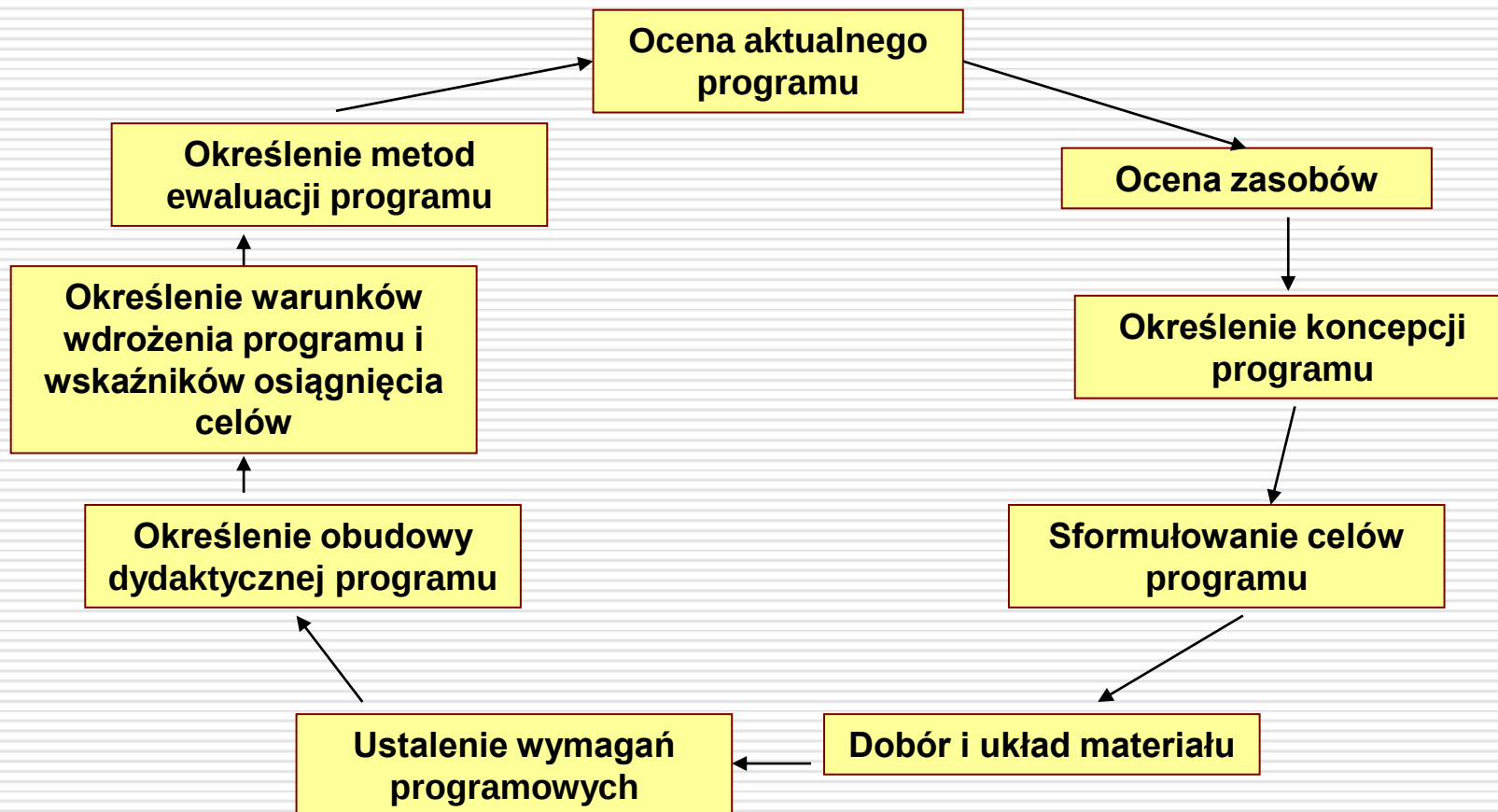
Obszary analizy programów

Z praktyki szkolnej...

Procedury planowania i konstruowania programu

Programy nauczania w zawodzie

ZASADY ORGANIZACYJNE PROGRAMÓW NAUCZANIA

Określają sposób powiązania wybranych treści nauczania z pozostałymi zakresami treści programu.

PRZEDMIOTOWE

teoria

735 godz.

+

praktyka

735 godz.

MODUŁOWE

teoria + praktyka

1470 godz.

Z praktyki szkolnej...

Elementy modułowego programu nauczania

- **Moduł** – autonomiczna, niezależna pod względem organizacyjnym i metodycznym część programu nauczania, zdefiniowana zbiorem logicznie powiązanych treści kształcenia, które doprowadzą uczących się do osiągnięcia kwalifikacji i kompetencji niezbędnych na rynku pracy.
- **Jednostka modułowa** – niezależna, mierzalna, wyodrębniona część modułu identyfikowana z **zadaniem zawodowym**.

Porównanie programów nauczania o różnej strukturze

PRZEDMIOTOWY

1. Typ programu.
2. Rodzaj programu.
3. Autorzy, recenzenci, konsultanci.
4. Podstawy prawne kształcenia zawodowego.
5. Cele główne kształcenia zawodowego.
6. Powiązania programu nauczania dla zawodu technik ekonomista z podstawą programową kształcenia ogólnego.
7. Przedmioty rozszerzone i uzupełniające w zawodzie technik ekonomista.
8. Informacje o zawodzie technik ekonomista.
9. Uzasadnienie potrzeby kształcenia w zawodzie technik ekonomista.
10. Powiązanie zawodu technik ekonomista z innymi zawodami.
11. Cele szczegółowe kształcenia w zawodzie technik ekonomista.
12. Podział godzin z uwzględnieniem ramowego plany nauczania. Plan nauczania.

MODUŁOWY

1. Typ programu.
2. Rodzaj programu.
3. Autorzy, recenzenci, konsultanci.
4. Podstawy prawne kształcenia zawodowego.
5. Cele główne kształcenia zawodowego.
6. Powiązania programu nauczania dla zawodu technik ekonomista z podstawą programową kształcenia ogólnego.
7. Przedmioty rozszerzone i uzupełniające w zawodzie technik ekonomista.
8. Informacje o zawodzie technik ekonomista.
9. Uzasadnienie potrzeby kształcenia w zawodzie technik ekonomista.
10. Powiązanie zawodu technik ekonomista z innymi zawodami.
11. Cele szczegółowe kształcenia w zawodzie technik ekonomista.
12. Podział godzin z uwzględnieniem ramowego plany nauczania. Plan nauczania. **Zaproponowane nazwy modułów i jednostek wraz z godzinami.**
13. Mapa dydaktyczna programu.

Zasady ogólne pisania programu nauczania

- ❑ Efekty kształcenia wspólne dla zawodów nie powinny co do zasady stanowić odrębnych przedmiotów/modułów.
- ❑ Efekty kształcenia z odpowiednich przedmiotów kształcenia ogólnego nie są powtarzane w podstawie programowej kształcenia dla zawodów.
- ❑ Odpowiednie przedmioty kształcenia ogólnego powinny poprzedzać odpowiednie grupy efektów kształcenia zawodowego.
- ❑ Każdy efekt z podstawy programowej musi zostać zapisany w programie co najmniej jeden raz.

Zasady ogólne pisania programu nauczania

- ❑ W programie nauczania dla danego zawodu należy uwzględnić kolejność realizacji kwalifikacji zgodnie z kolejnością zapisaną w części III rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach. Dla ułatwienia są one pogrupowane w zestawy zwane jednostkami efektów kształcenia. Kwalifikacja może zawierać od dwóch do kilku jednostek.
- ❑ W programach nauczania modułowych dopuszczalna jest zmiana kolejności realizacji kwalifikacji, jeśli wynika to z mapy dydaktycznej zakładającej możliwość realizacji niezależnych od siebie modułów.

Zasady ogólne pisania programu nauczania

- W miarę możliwości efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów powinny być przypisane do różnych przedmiotów bądź modułów. Tylko w uzasadnionych przypadkach mogą stanowić w programie nauczania osobne przedmioty, czy moduły.

W przypadku zawodów wielokwalifikacyjnych mogą się powtarzać i być przypisane do każdej kwalifikacji.

Zasady ogólne pisania programu nauczania

FORMY INDYWIDUALIZACJI PRACY UCZNIÓW

☐ Uczniowie z trudnościami w uczeniu się:

- zdiagnozowani,
- niezdiagnozowani.

☐ Uczniowie zdolni:

- zdolności skonkretyzowane,
- znakomite wyniki edukacyjne.

**Indywidualizacja przewidywana
i indywidualizacja bieżąca (w trakcie realizacji programu)**

Zasady ogólne pisania programu nauczania

FORMY INDYWIDUALIZACJI PRACY UCZNIÓW

- ☐ dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb ucznia;
- ☐ dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości ucznia.

Formy indywidualizacji pracy uczniów uwzględniające:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczniów;
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczniów;

Zasady ogólne pisania programu nauczania

Załączniki:

Załącznik 1: EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU TECHNIK EKONOMISTA ZAPISANE W ROZPORZĄDZENIU W SPRAWIE PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA W ZAWODACH (tabela 1)

Załącznik 2: POGRUPOWANE EFEKTY KSZTAŁCENIA (tabela 2)

Załącznik 3: USZCZEGÓŁOWIONE EFEKTY KSZTAŁCENIA (tabela 3)

Zasady ogólne pisania programu nauczania – podsumowanie.

Jak tworzyć program nauczania?

Tworzyć należy w oparciu o zasady:

- **Formalne** – wynikające z litery prawa
- **Metodyczne** – wynikające z konkretnej wiedzy i dobrych praktyk
- **Merytoryczne** – wynikające z analizy pozycji zawodu na rynku pracy i aktualnego stanu wiedzy w odniesieniu do działu gospodarki, której dotyczy zawód (technologia, technika)
- **Nieformalne** – wyznaczone w szkole, w której program będzie realizowany – oparte na diagnozie i analizie zasobów

Co jeszcze warto sobie uświadomić?

Dla każdej istoty ludzkiej wyzwaniem jest akt tworzenia.

Czy będziesz tworzył z szacunkiem, czy z niedbałością?

Gary Zukav

Z praktyki szkolnej...

Decyzje podjęte w szkole.

Programy nauczania pisze się najczęściej zgodnie z zasadą pośredniego zagospodarowania.

- ☐ przyjęto typ programu o strukturze modułowej;
- ☐ przyjęto zasadę pośredniego zagospodarowania programu;
- ☐ wybrano paradygmat praktyczno – zadaniowy programu;
- ☐ program masowy skierowany do przeciętnych adresatów;

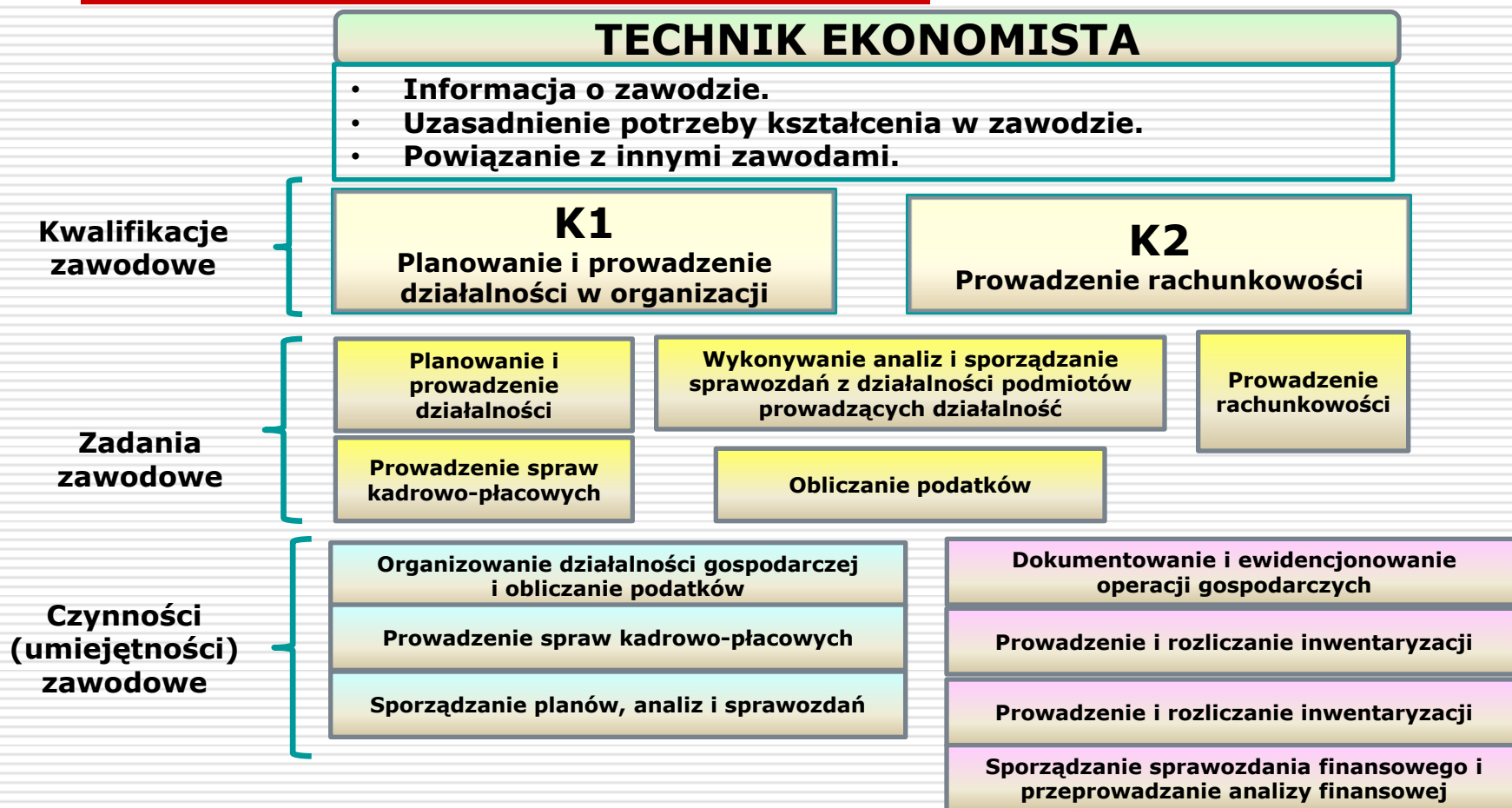

Etapy opracowanie modułowego programu nauczania w szkole

- ❑ Analiza zawodu: zadań zawodowych i czynności zawodowych.
- ❑ Analiza podstawy programowej kształcenia dla zawodu i podstawy programowej kształcenia ogólnego.
- ❑ Ustalenie ilości modułów i ich nazwanie.
- ❑ Pogrupowanie efektów kształcenia z podstawy programowej i ich przypisanie do modułów i jednostek modułowych.
- ❑ Ustalenie liczby godzin niezbędnej na realizację modułów/jednostek.
- ❑ Ustalenie kolejności realizacji modułów i jednostek.
- ❑ Przypisanie treści do poszczególnych modułów i jednostek.

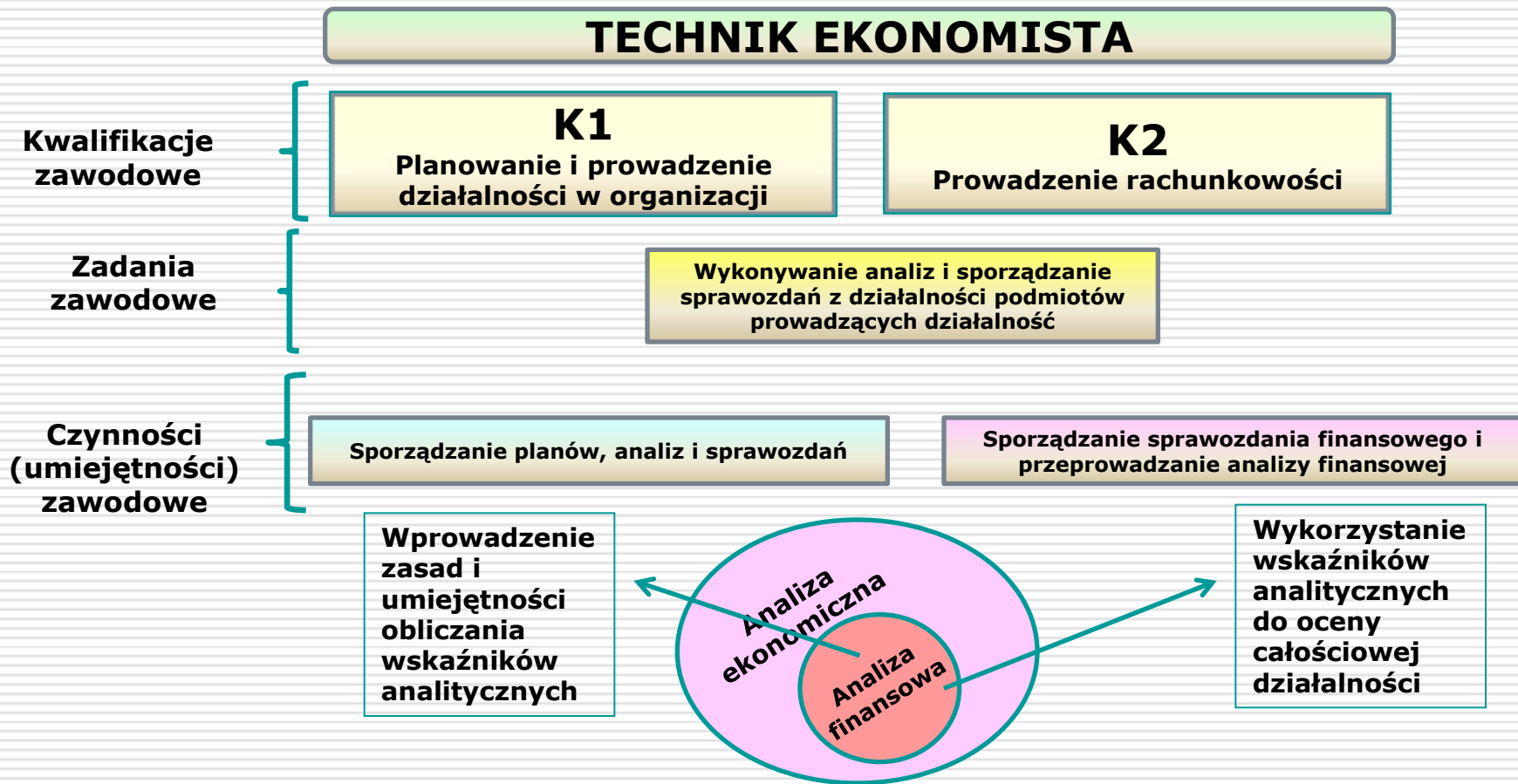
Analiza zawodu

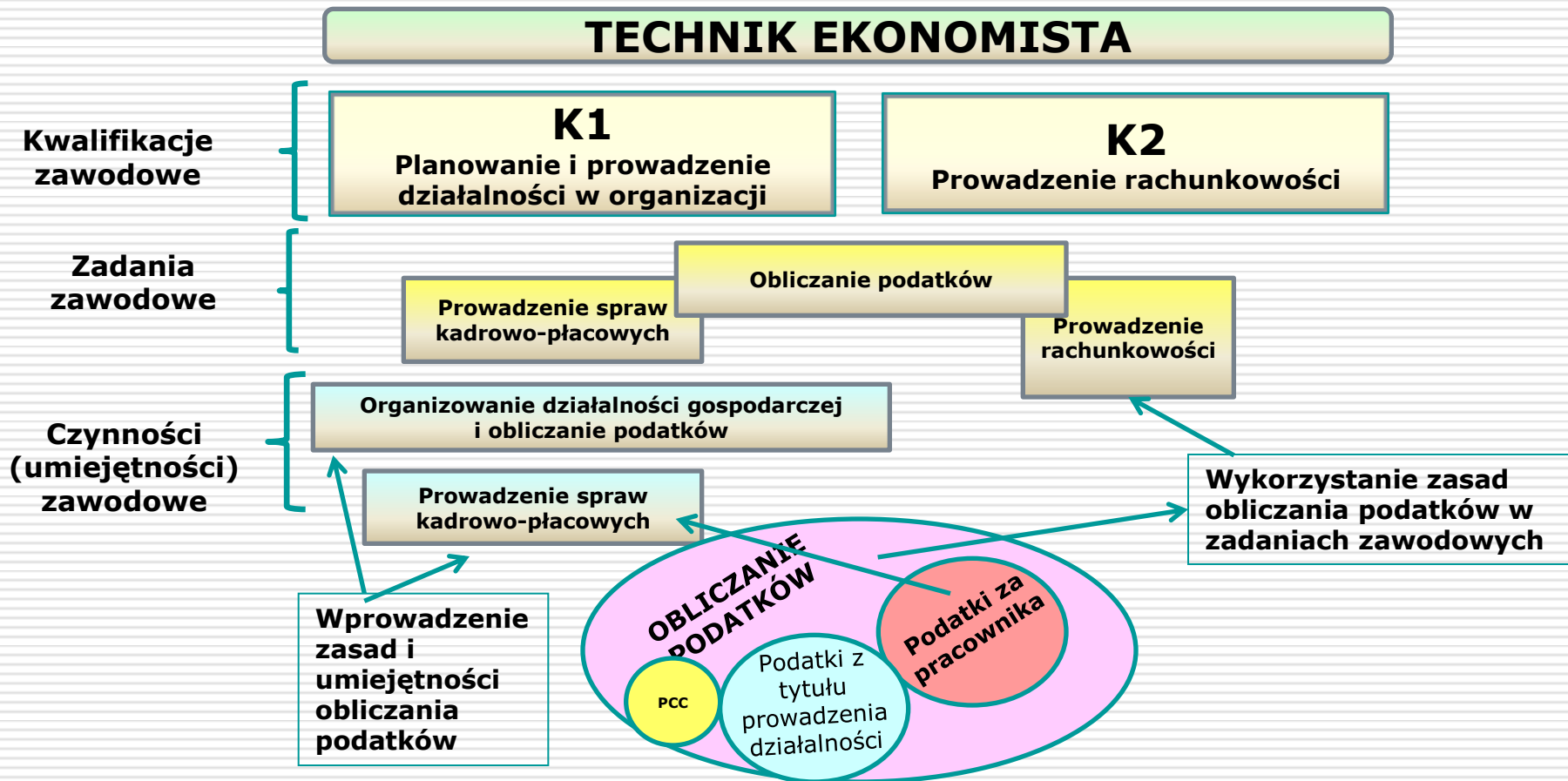
Z praktyki szkolnej...

Analiza zawodu - dylematy

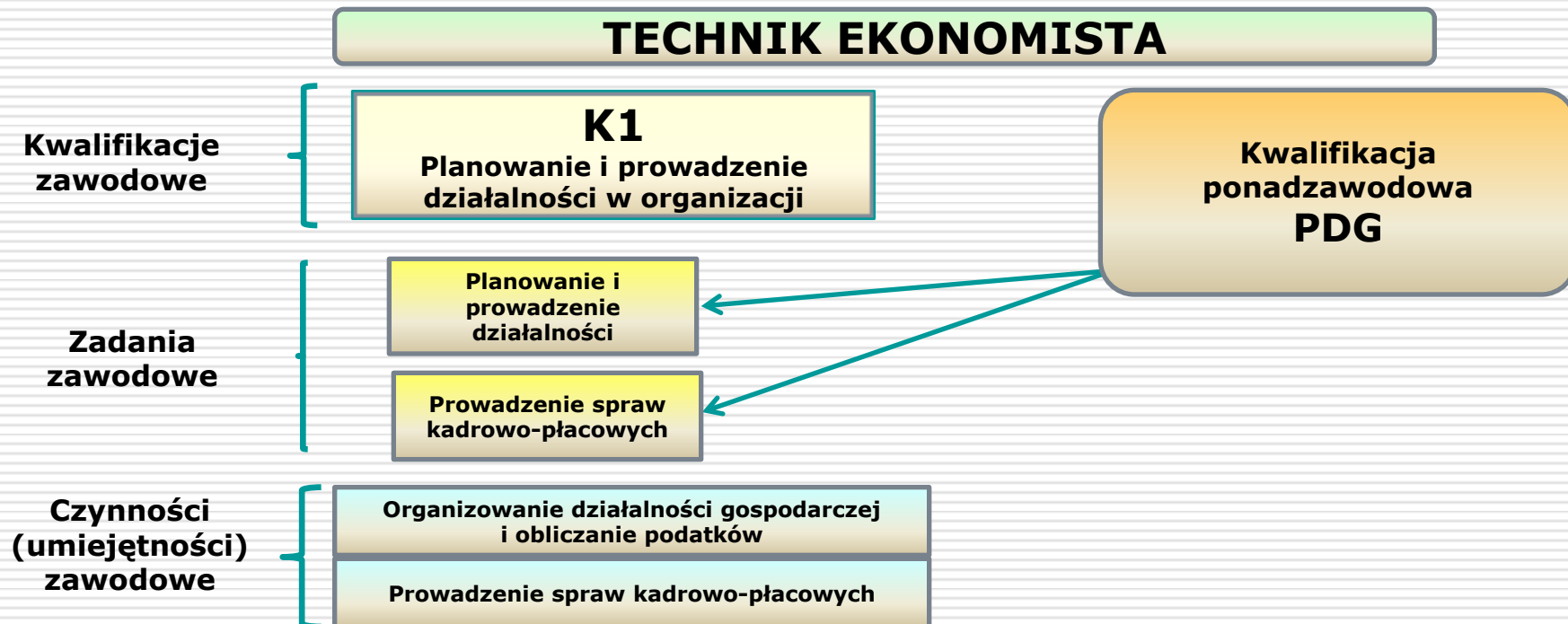
Analiza zawodu - dylematy

Z praktyki szkolnej...

Analiza zawodu - dylematy

Korelacja - definicja

Korelacja- *correlatio* (łac) –
współzależność, wzajemne
powiązanie przedmiotów, pojęć,
zagadnień, zjawisk.

Tokarski J.: Słownik wyrazów obcych, PWN, Warszawa, 1980

Dlaczego korelacja?

- ❑ wpływa na wielorakie zrozumienie wiedzy teoretycznej;
- ❑ pozwala na lepsze zrozumienie wiedzy praktycznej;
- ❑ pozwala na transfer wiedzy teoretycznej do praktycznej;
- ❑ sprzyja trwałości wiedzy;
- ❑ rozbudza i rozwija myślenie naukowe;
- ❑ daje możliwość spójnego spojrzenia „na świat”;

Korelacja jako proces

- **precyzyjne zaplanowanie procesu dydaktycznego:**
 - kadra;
 - baza szkoły;
 - współpraca z partnerami zewnętrznymi;

- **uwzględnienie korelacji w dokumentach szkolnych:**
 - szkolny plan nauczania;
 - programy nauczania przedmiotów ogólnych i dla zawodu;
 - plany dydaktyczne pracy nauczyciela;
 - systemy oceniania;

Płaszczyzny korelacji

KSZTAŁCENIE OGÓLNE (ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY)

Korelacja przedmiotów ogólnych z zawodowymi

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Korelacja przedmiotów zawodowych

Korelacja teorii z praktyką

Korelacja w zakresie realizacji przyjętych koncepcji metodycznych integrujących treści z różnych przedmiotów wokół teoretycznego i praktycznego zastosowania wiedzy i umiejętności.

Z praktyki szkolnej...

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

- według rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach:
 - w procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych;
 - odpowiedni poziom wiedzy ogólnej w powiązaniu z wiedzą zawodową przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwentów szkół kształcących w zawodach, a tym samym zapewni im możliwość sprostania wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy;

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

- według rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych – Załącznik nr 8:
- Dyrektor technikum, po zasięgnięciu opinii rady technikum, a jeżeli rada technikum nie została powołana – po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, **uwzględniając zawód w którym kształci technikum**, zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe technikum, **ustala przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym, spośród których uczeń wybiera dwa przedmioty [...]**;

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

- według rozporządzenia w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 4:
 - przedmioty, które mogą być nauczane w zakresie rozszerzonym;
 - treści nauczania oraz oczekiwane umiejętności uczniów sformułowane w języku wymagań szczegółowych (efektów kształcenia ogólnego) dla III i IV etapu edukacyjnego;

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

- **wybór dwóch przedmiotów kształcenia ogólnego do realizacji w zakresie rozszerzonym:**
 - zespół odpowiedzialny za korelację przygotowuje dokument o wybranych przedmiotach w zakresie rozszerzonym i przedstawia go dyrektorowi;
 - dyrektor zasięga opinii rady szkoły lub rady rodziców oraz rady pedagogicznej i samorządu uczniowskiego;
 - dyrektor szkoły zatwierdza dokument o wybranych przedmiotach w zakresie rozszerzonym uwzględniając zawód, w którym kształci szkoła, zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowa i finansowe szkoły.

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

□ Powinna umożliwić:

- określenie treści przedmiotowych z podstawy programowej kształcenia ogólnego niezbędnych do osiągnięcia przez uczniów efektów zawartych w podstawie programowej kształcenia dla zawodu;
- wyodrębnić treści konieczne do uzyskania efektów kształcenia w zawodzie, które nie zostały ujęte w treściach do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie podstawowym;
- włączyć powyższe treści do kształcenia ogólnego na poziomie rozszerzonym;

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

- **Opisanie oczekiwań w stosunku do przedmiotów ogólnych nauczanych w zakresie rozszerzonym:**
 - dodatkowe uzupełnienie treści programowych o takie, które nie występują w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym, a są niezbędne do zrozumienia treści kształcenia zawodowego;
 - dopasowanie kolejności i terminu realizacji poszczególnych działów, zagadnień i dodatkowych treści do potrzeb określonych przez nauczycieli kształcenia zawodowego;
 - wprowadzenie do przedmiotów ogólnokształcących pojęć stosowanych w zawodzie;

Z praktyki szkolnej...

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

Mapa korelacji kształcenia zawodowego z kształceniem ogólnym dla zawodu technik ekonomista

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU		PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA GIMNAZJUM I SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH, KTÓRYCH UKOŃCZENIE UMOŻLIWIA UZYSKANIE ŚWIADECTWA DOJRZAŁOŚCI PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO IV etap edukacyjny		
Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów		Nazwa przedmiotu	Wymagania szczegółowe wspierające osiągnięcie efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia dla zawodu	
Symbol i nazwa efektów kształcenia	BHP Bezpieczeństwo i higiena pracy.		Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Uczeń:			Uczeń:	Uczeń:
1. rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią.			informatyka	2. Wyszukiwanie, gromadzenie, selekcjonowanie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji, współtworzenie zasobów w sieci, korzystanie z różnych źródeł i sposobów zdobywania informacji. Uczeń: 1) znajduje dokumenty i informacje w udostępnianych w Internecie bazach danych (np. bibliotecznych, statystycznych, w sklepach internetowych), ocenia ich przydatność i wiarygodność i gromadzi je na potrzeby realizowanych projektów z różnych dziedzin; 2) tworzy zasoby sieciowe związane ze swoim kształceniem i zainteresowaniami;
		biologia	2. Różnorodność biologiczna i jej zagrożenia. Uczeń: [...] 2. przedstawia podstawowe motywy ochrony przyrody (egzystencjalne, ekonomiczne, etyczne i estetyczne);	

PRZYKŁAD

Z praktyki szkolnej...

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

Przedmiot wybrany do realizacji w zakresie rozszerzonym: matematyka					
Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie, nieujęte w podbudowie kształcenia ogólnego (treści, które nie występują w zakresie rozszerzonym a znajomość ich jest konieczna do osiągnięcia efektów kształcenia zawodu)	Uszczegółowienie kolejności realizacji poszczególnych działów, zagadnień, dodatkowych treści, itp. wybranych przedmiotów ogólnokształcących wynikające z niezbędnego wsparcia ze strony tych przedmiotów podczas realizacji kształcenia w zawodzie	Proponowany termin realizacji	Przykłady praktycznego wykorzystywania treści przedmiotowych ściśle związane z kształceniem zawodowym	Ujednolicenie stosowanych pojęć (wspólnych dla zawodu i przedmiotu ogólnego)	Tematyka projektów integrujących kształcenie ogólne i zawodowe
7. Liczby rzeczywiste. Uczeń:					
PRZYKŁAD	1. Przedstawia liczby rzeczywiste w różnych postaciach (ułamka zwykłego, ułamka dziesiętnego okresowego z użyciem symboli pierwiastków, potęg).	Klasa I	Przykład 1 Na podstawie dokumentacji technologicznej ustalono, że norma zużycia materiałów potrzebnych do produkcji wyrobu wynosi 0,56 kg/szt. Ponadto wysokość strat produkcyjnych szacuje się na 0,03 kg/szt. Oblicz normę techniczną zużycia materiałów.	Norma zużycia – niezbędna ilość konkretnego czynnika produkcji potrzebna do wytworzenia jednostki produktu. Norma techniczna – norma ustalona na podstawie dokumentacji technologicznej powiększona o szacowane straty produkcyjne. Norma statystyczna – norma zużycia ustalana na podstawie zużycia z okresów poprzednich.	
	2. Oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych (wymiernych).		Przykład 2 W roku ubiegłym wyprodukowano 4500 szt. wyrobów. Przy produkcji tych wyrobów zużyto 13450 kg materiałów. Oblicz ilość zużycia materiałów na jeden wyrób. Wynik zaokrąglaj do 0,01.		
	3. Postępuje się w obliczeniach pierwiastkami dowolnego stopnia i stosuje prawa działań na pierwiastkach.		Przykład 3 Cena 1 kWh energii elektrycznej wynosi 78 gr. Ile wyniesie koszt oświetlenia hali produkcyjnej w ciągu 21 dni roboczych w miesiącu, jeśli w pomieszczeniu zainstalowano 23 punkty świetlne o mocy poborowej 1,2 kWh na dobę. Każdy punkt świetlny jest wykorzystywany w ciągu doby 8 godzin.		
	4. Oblicza potęgi o wykładnikach wymiernych i stosuje prawa działań na potęgach o wykładnikach wymiernych		Przykład 4 W badanym okresie przedsiębiorstwo zatrudniało pracowników: 4 na pełen etat 5 na 1/3 etatu		
	5. Wykorzystuje podstawowe własności potęg.				

Z praktyki szkolnej...

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

PRZYKŁAD c.d.

	8) rozwiązuje proste równania wymierne, prowadzące do równań liniowych lub kwadratowych, np. $\frac{x+1}{x+3} = 2 \quad \frac{x+1}{x} = 2x$		Przykład 1 Wykorzystując wzór na wskaźnik bezpieczeństwa oblicz, jaka jest granica spadku popytu na produkowane wyroby powodująca całkowitą utratę rentowności przez przedsiębiorstwo, jeśli wiadomo, że ustalony próg rentowności wynosi 1000 kg wyrobów, a wskaźnik bezpieczeństwa 0,5. $W_b = \frac{P_m - BEP}{P_m}$ gdzie: W_b – wskaźnik bezpieczeństwa; BEP – ilościowy próg rentowności; P_m – maksymalny popyt zgłaszany przez rynek;	Wskaźnik bezpieczeństwa – obrazuje wrażliwość przedsiębiorstwa na spadek popytu zgłaszanego przez rynek na jego wyroby.	
Programowanie matematyczne: Problem optymalizacji rozmiarów produkcji. Przykład 1 Przedsiębiorstwo kooperujące z fabryką samochodów osobowych produkuje m.in. lampy kierunkowskazów do				Optymalizacja rozmiarów produkcji – gwarantuje maksymalne efekty przy dostępnych czynnikach produkcji lub minimalizację kosztów w celu osiągnięcia wyznaczonego zysku. Metody optymalizacji	

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

PRZYKŁAD

Propozycja wyboru dwóch przedmiotów ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, związanych z zawodem technik ekonomista

W ramach wyboru dwóch przedmiotów ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozszerzonym, powiązanych z zawodem technik ekonomista proponuje się wybór następujących przedmiotów:

1. Wiodący przedmiot do realizacji w zakresie rozszerzonym - matematyka
2. Drugi przedmiot do realizacji w zakresie rozszerzonym – język obcy nowożytny (angielski)

Uzasadnienie:

Matematyka jest najważniejszym przedmiotem kształtującym umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie technik ekonomista. Uzyskanie większości efektów określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technik ekonomista jest bezpośrednio związane z treściami zawartymi w podstawie programowej matematyki zarówno w zakresie podstawowym, jak też rozszerzonym. Są to np. następujące zagadnienia: wyrażenia algebraiczne (dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli wyrażenia wymierne; rozszerza i skraca wyrażenia wymierne, stosuje dwumian Newtona), równania i nierówności (rozwiązuje proste nierówności wymierne). W związku z tym, że zakres rozszerzony matematyki, określony w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego, nie obejmuje wszystkich umiejętności stanowiących podbudowę do kształcenia w tym zawodzie istnieje konieczność jej rozszerzenia o elementy programowania matematycznego wykorzystywanego w zawodzie w zadaniach planistycznych i w procesie analizy działalności. Ponadto matematyka jest przedmiotem wiodącym na uczelniach wyższych ekonomicznych.

Korelacja kształcenia ogólnego z kształceniem zawodowym

PRZYKŁAD

Język obcy nowożytny (wskazany język angielski) jest drugim bardzo ważnym przedmiotem kształtującym umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie technik ekonomista. Uzyskanie większości efektów określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technik ekonomista jest bezpośrednio związane z treściami zawartymi w zakresie rozszerzonym języka obcego nowożytnego.

Są to np. następujące zagadnienia: odczyt danych - posługiwanie się językiem obcym w celu wyjaśniania sposobu obsługi urządzeń (ze zrozumieniem czyta instrukcje obsługi danego urządzenia), komunikatywność – (załatwianie spraw w instytucjach), bogaty zasób środków językowych - (posługiwanie się językiem obcym w stopniu umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych), identyfikacja wypowiedzi pisemnych - (artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie).

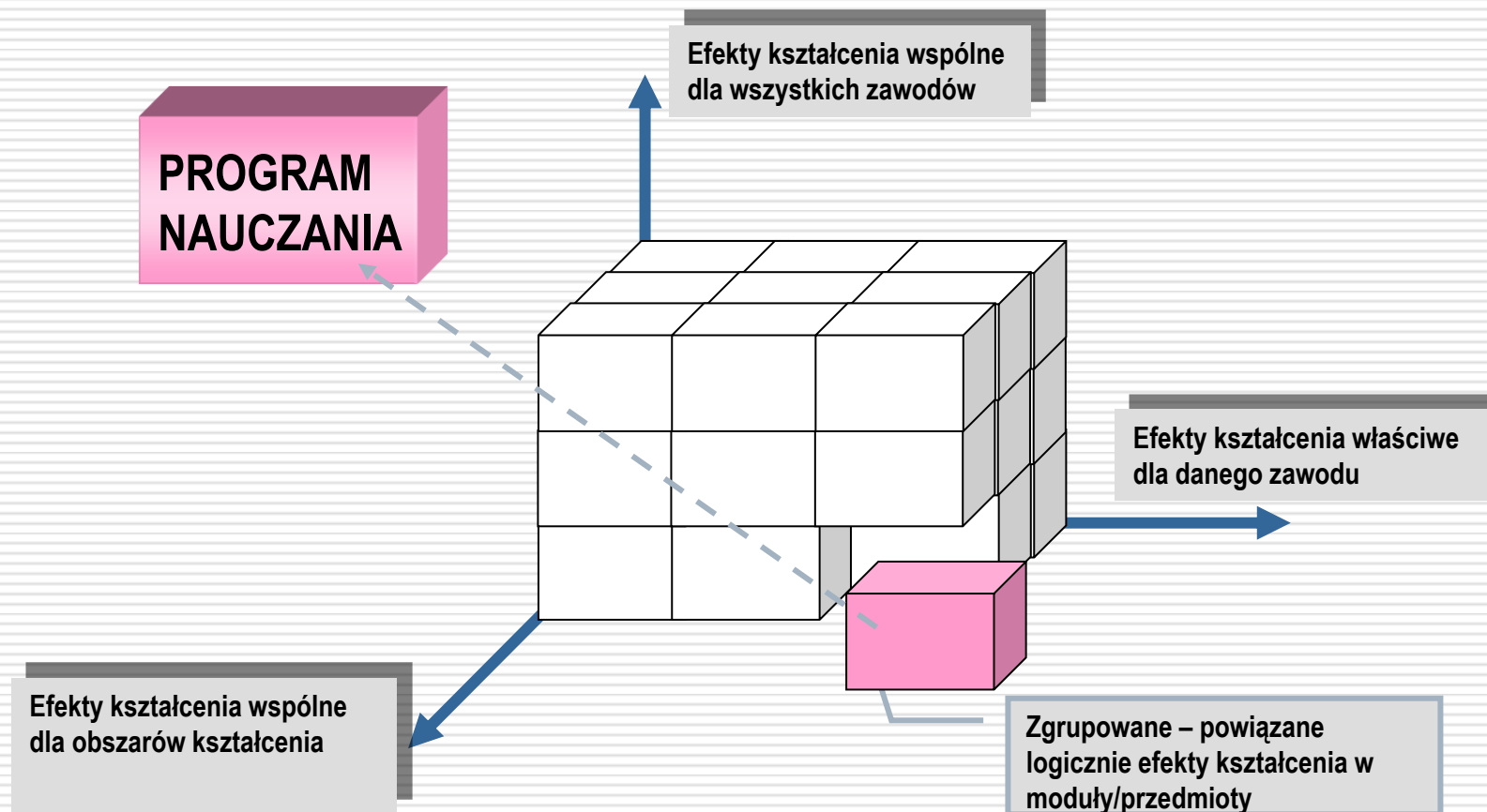
Ponadto absolwenci technikum ekonomicznego mogą kontynuować naukę na kierunkach ekonomicznych, w tym handel zagraniczny (dobra znajomość języka jest niezbędna) lub podjąć pracę w charakterze pracownika biurowego. Wymagania stawiane dzisiaj przez pracodawców zawierają najczęściej wymagania w zakresie biegłej znajomości języka obcego. Jest to konieczne ze względu na działania przedsiębiorców na otwartym rynku unijnym. Wskazanie języka angielskiego jest skutkiem uniwersalności tego języka na różnych rynkach światowych.

Dyrektor

.....
/data podpis/

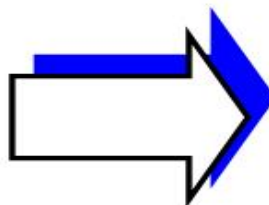

Korelacja w obrębie kształcenia zawodowego

Opercjonalizacja efektów kształcenia

**Efekty kształcenia
w podstawie
programowej dla
zawodu**

**Uszczegółowione
efekty kształcenia w
programie nauczania**

A.36.3(2) identyfikuje przedmiot, zadania i metody analizy finansowej;

A.36.3(2)1 zidentyfikować przedmiot analizy finansowej;

A.36.3(2)2 określić zadania analizy finansowej;

A.36.3(2)3 wskazać różnice i podobieństwa pomiędzy analizą finansową a analizą ekonomiczną;

A.36.3(2)4 określić źródła pozyskiwania danych do przeprowadzenia analizy finansowej;

A.36.3(2)5 rozpoznać etapy analizy finansowej;

A.36.3(2)6 rozróżniać metody analizy finansowej;

A.36.3(2)7 ocenić przydatność analityczną różnych metod analizy finansowej;

A.36.3(2)8 dobrać metodę analizy finansowej do potrzeb informacyjnych jednostki organizacyjnej;

A.36.3(2)9 wskazać zalety i wady analizy finansowej;

Zawartość programu.

- ☐ Krótka informacja o programie (rodzaj, typ, autorzy, recenzenci).
- ☐ Podstawy prawne programu.
- ☐ Informacja o zawodzie technik ekonomista.
- ☐ Uzasadnienie potrzeby kształcenia w zawodzie.
- ☐ Powiązanie zawodu z innymi zawodami i kształceniem ogólnym.
- ☐ Cele kształcenia w zawodzie.
- ☐ Podział godzin zgodnie z ramowym planem nauczania.
- ☐ Mapa dydaktyczna programu.
- ☐ Szkolny plan nauczania.
- ☐ Programy nauczania dla poszczególnych jednostek modułowych w postaci zeszytów.

Z praktyki szkolnej...

Zawartość programu.

PROGRAMY NAUCZANIA DLA POSZCZEGÓLNYCH MODUŁÓW (JEDNOSTEK).

- ❑ Program nauczania dla każdego modułu opisany jest w osobnym zeszycie.
- ❑ Program nauczania zawiera tyle zeszytów, ile jest wyodrębnionych jednostek w programie dla zawodu.

Każdy zeszyt zawiera:

nazwy modułu oraz nazwy jednostek modułowych właściwych dla tego modułu.

W zeszycie jest tyle tabel, ile wyodrębniono jednostek modułowych.

Z praktyki szkolnej...

Zawartość programu.

ELEMENTY ZESZYTÓW PROGRAMU NAUCZANIA

- ☐ Uszczegółowione efekty kształcenia.
- ☐ Poziom wymagań dla każdego efektu kształcenia (P lub PP).
- ☐ Kategoria taksonomiczna dla każdego efektu kształcenia (A,B,C,D).
- ☐ Materiał kształcenia dla jednostki modułowej.
- ☐ Warunki osiągania założonych efektów kształcenia:
 - środki dydaktyczne;
 - metody pracy;
 - formy pracy.
- ☐ Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania.
- ☐ Formy indywidualizacji pracy uczniów.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

Program nauczania dla zawodu technik ekonomista 331403 – wersja I

1. TYP PROGRAMU: MODUŁOWY

2. RODZAJ PROGRAMU: LINIOWY

3. AUTORZY, RECENZENCI I KONSULTANCI PROGRAMU NAUCZANIA:

Autor: mgr Maria Kaczorowska

Recenzenci: mgr. inż. Jan Palacz

Konsultanci: mgr Barbara Trybuchowska

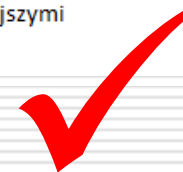

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

4. PODSTAWY PRAWNE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Program nauczania dla zawodu TECHNIK EKONOMISTA opracowany został zgodnie z poniższymi aktami prawnymi:

- Ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., Nr 205, poz.1206).
- Rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z dnia 23 grudnia 2011 r. (Dz. U. 2012.7).
- Rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach z dnia 7 lutego 2012 r. (Dz. U. 2012.184).
- Rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania z dnia 7 lutego 2012 r. (Dz. U. 2012.204).
- Rozporządzeniem w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników z dnia 21 czerwca 2012 r. (Dz. U. 2012.752).
- Rozporządzeniem w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z dnia 30 kwietnia 2007 r. (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.- Dz.U.2012.262).
- Rozporządzeniem w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z dnia 17 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010r., Nr 228, poz. 1487).
- Rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach z dnia 31 grudnia 2002 r. z późniejszymi zmianami.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

5. CELE GŁÓWNE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Opracowany program nauczania pozwoli na osiągnięcie co najmniej następujących celów ogólnych kształcenia zawodowego:

Celem kształcenia zawodowego jest przygotowanie uczących się do życia w warunkach współczesnego świata, wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania szkoły i innych podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych. Odpowiedni poziom wiedzy ogólnej powiązanej z wiedzą zawodową przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwentów szkół kształcących w zawodach, a tym samym zapewni im możliwość sprostania wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

Elastycznemu reagowaniu systemu kształcenia zawodowego na potrzeby rynku pracy, jego otwartości na uczenie się przez całe życie oraz mobilności edukacyjnej i zawodowej absolwentów ma służyć wyodrębnienie kwalifikacji w ramach poszczególnych zawodów wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

6. POWIĄZANIA PROGRAMU NAUCZANIA DLA ZAWODU TECHNIK EKONOMISTA Z PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO.

Program nauczania dla zawodu technik ekonomista uwzględnia aktualny stan wiedzy o zawodzie ze szczególnym zwróceniem uwagi na nowe technologie i najnowsze koncepcje nauczania.

Program uwzględnia także zapisy zadań ogólnych szkoły i umiejętności zdobywanych w trakcie kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej umieszczonych w podstawach programowych kształcenia ogólnego, w tym:

1. umiejętność zrozumienia, wykorzystania i refleksyjnego przetworzenia tekstów, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa;
2. umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym;
3. umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody lub społeczeństwa;
4. umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych;
5. umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi;
6. umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;
7. umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
8. umiejętność pracy zespołowej.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

W programie nauczania dla zawodu technik ekonomista uwzględniono powiązania z kształceniem ogólnym polegające na wcześniejszym osiągnięciu efektów kształcenia w zakresie przedmiotów ogólnokształcących stanowiących podbudowę dla kształcenia w zawodzie. Dotyczy to przede wszystkim takich przedmiotów jak: matematyka, geografia, informatyka a także podstaw przedsiębiorczości i edukacji dla bezpieczeństwa. Korelację kształcenia zawodowego z przedmiotami kształcenia ogólnego prezentuje Tabela 6.1.

+ Tabela 6.1. Korelacja z kształceniem ogólnym w zawodzie technik ekonomista 331403.

Nazwa przedmiotu	IV etap edukacyjny	
	Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Język polski	X	
Języki obce nowożytne	X	X
Podstawy przedsiębiorczości	X	
Wiedza o społeczeństwie	X	
Geografia	X	X
Biologia	X	
Chemia	X	
Fizyka	X	
Matematyka	X	X
Informatyka	X	
Wychowanie fizyczne	X	
Edukacja dla bezpieczeństwa	X	

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

7. PRZEDMIOTY ROZSZERZONE I UZUPEŁNIAJĄCE W ZAWODZIE TECHNIK EKONOMISTA.

Dyrektor technikum, po zasięgnięciu opinii rady technikum, a jeżeli rada technikum nie została powołana – po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, rady rodziców i samorządu uczniowskiego, uwzględniając zawód, w którym kształci technikum, zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne, kadrowe i finansowe technikum, ustala przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym, spośród których uczeń wybiera dwa przedmioty, z tym że jednym z tych przedmiotów powinna być: geografia, biologia, chemia, fizyka lub matematyka.

W programie uwzględniono wybór przedmiotów ogólnych kształconych na poziomie rozszerzonym: matematyka i język obcy nowożytny oraz obowiązkowy przedmiot uzupełniający historia i społeczeństwo. Dodatkowo zaleca się wprowadzenie drugiego przedmiotu uzupełniającego ekonomia w praktyce.

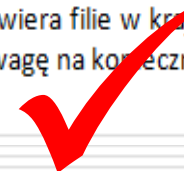

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

8. INFORMACJA O ZAWODZIE TECHNIK EKONOMISTA.

Zawód technik ekonomista ulokowany jest w branży administracyjno- usługowej. Wyodrębniono w nim dwie kwalifikacje, w których opisano efekty kształcenia w jednostkach efektów kształcenia. W zakresie pierwszej kwalifikacji A.35 „Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji” oraz A.36 „Prowadzenie rachunkowości.

Zawód technik ekonomista jest zawodem z wielkimi tradycjami. Domeną pracy techników ekonomistów jest wykonywanie prac biurowych związanych z prowadzeniem działalności zorganizowanych w formie przedsiębiorstw ulokowanych w różnych branżach i sferach gospodarki narodowej, a także wykonywanie prac biurowych w różnorodnych instytucjach. Technicy ekonomiści często znajdują też zatrudnienie w biurach rachunkowych. Do najczęściej powierzanych im zadań należą prace związane z prowadzeniem gospodarki rzeczowymi składnikami obrotowymi w przedsiębiorstwach, prowadzenie sekretariatu, prowadzenie spraw księgowo – rozliczeniowych oraz prowadzenie spraw kadrowo – płacowych. W trakcie wykonywania zadań na różnych stanowiskach pracy mogą wykonywać czynności zawodowe obejmujące prace planistyczne, analityczne i sprawozdawcze, prowadzenie różnych ewidencji ilościowo – wartościowych, fakturowanie transakcji, prowadzenie ewidencji podatkowej, prowadzenie ewidencji rachunkowej, obliczanie podatków, naliczanie wynagrodzeń i sporządzanie list płac, prowadzenie rozliczeń z kontrahentami i instytucjami, w tym również z tytułu podatków. W powyższych pracach nieodzowne staje się stosowanie urządzeń techniki biurowej oraz wykorzystanie różnych aplikacji komputerowych. Obecnie wiele podmiotów na rynku krajowym współpracuje z podmiotami rynku europejskiego. Ponadto sporo przedsiębiorstw, w związku z otwartym rynkiem europejskim, prowadzi swoje działalności nie tylko na rynku krajowym, ale też bardzo często otwiera filie w krajach Wspólnoty. Na rynku polskim również coraz częściej działają podmioty zagraniczne. Uwzględniając te czynniki trzeba też zwrócić uwagę na konieczność wyposażenia absolwenta technikum ekonomicznego w kompetencję posługiwania się językiem obcym.

Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

9. UZASADNIENIE POTRZEBY KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TECHNIK EKONOMISTA.

Technicy ekonomiści znajdują zatrudnienie praktycznie we wszystkich zakładach produkcyjnych i usługowych oraz instytucjach państwowych na stanowiskach pracy biurowej, w szczególności przy pracach planistycznych, organizowania działalności w zakresie zaopatrzenia, produkcji i zbytu. Technik ekonomista może być również zatrudniony w dziale księgowości oraz prowadzić w jednostce organizacyjnej prace związane ze sprawozdawczością i analizą działalności. Ze względu na wszechstronne przygotowanie w dziedzinie prac biurowych jest zawodem uniwersalnym i masowym, co stwarza dodatkowe możliwości zatrudnienia absolwentów i pracowników w tym zawodzie. Ponadto absolwent technikum ekonomicznego jest wyposażony we wszystkie kompetencje niezbędne do prowadzenia własnej działalności.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

10. POWIĄZANIA ZAWODU TECHNIK EKONOMISTA Z INNYMI ZAWODAMI.

Podział zawodów na kwalifikacje umożliwia uczącemu się szybkie przekwalifikowanie i dostosowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy. Wspólne kwalifikacje na poziomie szkoły zasadniczej i technikum w różnych zawodach pozwalają na szybkie uzupełnienie brakującej kwalifikacji i uzyskanie tytułu technika w zakresie innego zawodu.

Technik ekonomista nie ma wspólnej bazowej kwalifikacji z żadnym zawodem z poziomu szkoły zasadniczej ale posiada kwalifikację wspólną z zawodem technik rachunkowości (A.36). Kwalifikacja ta stanowi podbudowę dla zawodu technik rachunkowości oraz nadbudowę w zawodzie technik ekonomista. Technik ekonomista po uzyskaniu świadectwa potwierdzającego kwalifikację A.65 może uzyskać dyplom w zawodzie technik rachunkowości. Analogicznie technik rachunkowości po uzupełnieniu kwalifikacji A.35 może uzyskać tytuł technika ekonomisty.

Powiązania zawodu technik ekonomista z zawodem technik rachunkowości przedstawia Tabela 10.1.

Tabela 10.1. Powiązanie zawodu technik ekonomista 331403 z innymi zawodami.

Kwalifikacja		Zawód		Wspólne efekty kształcenia w ramach obszaru
Kod	Nazwa	Symbol	Nazwa	
A.35	Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji*	331403	Technik ekonomista	PKZ(A.m)
A.36	Prowadzenie rachunkowości*	331403	Technik ekonomista	PKZ(A.m)
		431103	Technik rachunkowości	
A.65	Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych.	431103	Technik rachunkowości	PKZ(A.m)

* Program nauczania zawiera kwalifikacje A.35 i A.36.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

11. CELE SZCZEGÓŁOWE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TECHNIK EKONOMISTA.

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie TECHNIK EKONOMISTA powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) planowanie i prowadzenie działalności gospodarczej w różnych organizacjach;
- 2) obliczanie podatków;
- 3) prowadzenie spraw kadrowo – płacowych;
- 4) prowadzenie rachunkowości;
- 5) wykonywanie analiz i sporządzanie sprawozdań z działalności.

Do wykonywania zadań zawodowych niezbędne jest osiągnięcie efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie:

- efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów (BHP, PDG, JOZ, KPS, OMZ)
- efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru administracyjno-usługowego, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie PKZ (A.m);
- efekty kształcenia właściwe dla dwóch kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie:
A.35. Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji,
A.36. Prowadzenie rachunkowości.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

12. PODZIAŁ GODZIN NA MODUŁY Z UWZGLĘDNIENIEM RAMOWEGO PLANU NAUCZANIA ORAZ PLAN NAUCZANIA.

Zgodnie z rozporządzeniem MEN w sprawie ramowych planów nauczania w technikum minimalny wymiar godzin na kształcenie zawodowe wynosi **1470 godzin**. Kształcenie zawodowe w zawodzie technik ekonomista ujęte w programie będzie się odbywało w łącznym wymiarze **1500 godzin** (dodano 30 godzin w cyklu kształcenia z godzin do dyspozycji dyrektora).

Zgodnie z podstawą programową kształcenia w zawodzie technik ekonomista minimalna liczba godzin na kształcenie zawodowe określona dla poszczególnych efektów kształcenia wynosi **1270 godzin**, w tym:

- efekty wspólne dla wszystkich zawodów i wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia administracyjno- usługowego – **280 godzin**.
- efekty w ramach kwalifikacji **A.35 – 470 godzin**.
- efekty w ramach kwalifikacji **A.36 – 520 godzin**.

Na realizację zajęć w ramach poszczególnych modułów/jednostek z uwzględnieniem ramowego planu nauczania dla technikum i zapisów podstawy programowej kształcenia w zawodzie technik ekonomista zaplanowano ilości godzin zgodnie z Tabelą 12.1. oraz zaproponowano szkolny plan nauczania według Tabeli 12.2. Do przeliczeń przyjęto 30 tygodniowy rok pracy.

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

Symbol jednostki modułowej	Zestawienie modułów i jednostek modułowych	Orientacyjna liczba godzin na realizację
	Moduł 331403.M1 Przygotowanie ekonomiczno- prawne do prowadzenia działalności.	210
331403.M1.J1	Gospodarowanie na rynku zasobów, dóbr i usług.	60
331403.M1.J2	Zarządzanie zasobami ekonomicznymi.	90
331403.M1.J3	Stosowanie przepisów prawa w prowadzeniu działalności.	30
331403.M1.J4	Bezpieczne wykonywanie prac biurowych.	30
	Moduł 331403.M2 Prowadzenie działalności w organizacji.	420
331403.M2.J1	Planowanie i organizowanie działalności.	60
331403.M2.J2	Wykonywanie prac biurowych związanych z prowadzeniem działalności w organizacji.	180
331403.M2.J3	Prowadzenie współpracy z otoczeniem.	60
331403.M2.J4	Wykorzystanie programów użytkowych wspomagających wykonywanie prac biurowych.	60
331403.M2.J5	Posługiwanie się językiem obcym w konwersacji i korespondencji biznesowej.	60
	Moduł 331403.M3 Zarządzanie zasobami ludzkimi w jednostce organizacyjnej.	210
331403.M3.J1	Prowadzenie polityki kadrowej.	60
331403.M3.J2	Dokumentowanie pracy i płacy.	90
331403.M3.J3	Wykorzystanie programu kadrowo – płacowego i do rozliczeń ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych	30
331403.M3.J4	Prowadzenie korespondencji w sprawach osobowych w języku obcym.	30
	Moduł 331403(431103).M4 Prowadzenie ksiąg rachunkowych.	510
331403(431103).M4.J1	Przygotowanie do prowadzenia ksiąg rachunkowych.	90
331403(431103).M4.J2	Prowadzenie wyceny i rachunku wyników.	120
331403(431103).M4.J3	Stosowanie zasad księgowych w różnych obszarach ewidencyjnych.	210
331403(431103).M4.J4	Wykorzystanie programu finansowo-księgowego.	90
	Moduł 331403(431103).M5 Sporządzanie sprawozdań finansowych i prowadzenie analizy finansowej.	60
331403(431103).M5.J1	Sporządzanie i analiza wstępna sprawozdań finansowych.	30
331403(431103).M5.J2	Prowadzenie analizy finansowej wskaźnikowej.	30
	Moduł 331403.M6 Praktyki zawodowe.	250
331403.M6.J1	Wykonywanie prac biurowych związanych z planowaniem, organizowaniem i prowadzeniem działalności.	160
331403(431103).M6.J2	Wykonywanie prac biurowych w dziale finansowym.	90
	Razem:	1660

Z praktyki szkolnej...

[illegible]

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

L.p.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne	Klasa								Tygodniowa liczba godzin w cyklu kształcenia	Liczba godzin w cyklu kształcenia
		I		II		III		IV			
		semestr		semestr		semestr		semestr			
		1	2	1	2	1	2	1	2		
1.	331403 M1. Przygotowanie ekonomiczno- prawne do prowadzenia działalności	11	3							7	210
	M1.J1.Gospodarowanie na rynku zasobów dóbr i usług	4								2	60
	M1.J2. Zarządzanie zasobami ekonomicznymi	4	2							3	90
	M1.J3. Stosowanie przepisów prawa w prowadzeniu działalności	2								1	30
	M1.J4. Bezpieczne wykonywanie prac biurowych	1	1							1	30
2	331403 M2. Prowadzenie działalności w organizacji		8	11	9					14	420
	M2.J1 Planowanie i organizowanie działalności		4							2	60
	M2.J2. Wykonywanie prac biurowych związanych z prowadzeniem działalności w organizacji		4	7	1					6	180
	M2.J3. Prowadzenie współpracy z otoczeniem			4						2	60
	M2.J4. Wykorzystanie programów użytkowych wspomagających prace biurowe				4					2	60
	M2.J5. Posługiwanie się językiem obcym w konwersacji i korespondencji biznesowej .				4					2	60
3	331403 M3. Zarządzanie zasobami ludzkimi w jednostce organizacyjnej			4	3	7				7	210
	M3.J1. Prowadzenie polityki kadrowej			4						2	60
	M3.J2. Dokumentowanie pracy i płacy				3	3				3	90
	M3.J3. Wykorzystanie programu kadrowo-płacowego i do rozliczeń ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych					2				1	30
	M3.J4. Prowadzenie korespondencji w sprawach osobowych w języku obcym					2				1	30

Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

4	331403(431103).M4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych				3	8	13	5	5	17	510
	M4.J1. Przygotowanie do prowadzenia ksiąg rachunkowych.				3	3				3	90
	M4.J2. Prowadzenie wyceny i rachunku wyników					5	3			4	120
	M4.J3. Stosowanie zasad księgowych w różnych obszarach ewidencyjnych						8	3	3	7	210
	M4.J4. Wykorzystanie programu finansowo-księgowego						2	2	2	3	90
5	331403(431103).M5. Sporządzanie sprawozdań finansowych i prowadzenie analizy finansowej							2	2	2	60
	M5.J1. Sporządzanie i analiza wstępna sprawozdań finansowych							2		1	30
	M5.J1. Prowadzenie analizy finansowej wskaźnikowej								2	1	30
6	331403 M6. Praktyka zawodowa					2	4			3	90
Łączna liczba godzin kształcenia zawodowego:		11	11	15	15	17	17	7	7	50	1500
Praktyki zawodowe*		2 tygodnie w klasie II i 4 tygodnie w klasie III.									

* Ogółem 6 tygodni praktyki – w pozycji 6 planu nauczania wykazano godziny przypadające na 2 tygodnie praktyki trwającej ponad 4 tygodnie (80 godzin : 30 tygodni = 2,6(6), co oznacza że należy przeznaczyć na praktykę ponadwymiarową 3 godziny tygodniowo w cyklu kształcenia (90 godzin w cyklu kształcenia)).

Egzamin potwierdzający pierwszą kwalifikację (A.35) odbywa się pod koniec VI (semestru) klasy 3.

Egzamin potwierdzający drugą kwalifikację (A.36) odbywa się pod koniec VIII (semestru) klasy 4.

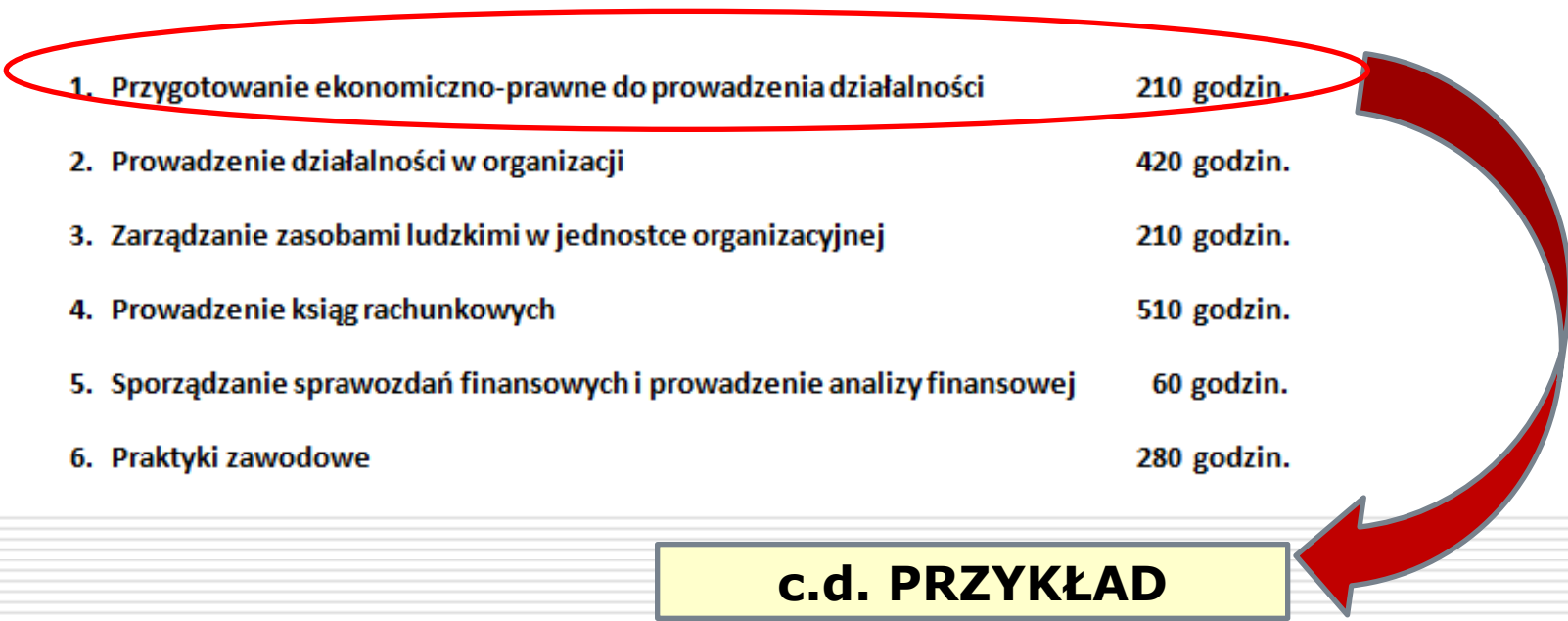
Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

14. PROGRAMY NAUCZANIA DLA POSZCZEGÓLNYCH MODUŁÓW.

W programie nauczania dla zawodu technik ekonomista zastosowano taksonomię celów A,B,C Bolesława Niemierki.

1. Przygotowanie ekonomiczno-prawne do prowadzenia działalności	210 godzin.
2. Prowadzenie działalności w organizacji	420 godzin.
3. Zarządzanie zasobami ludzkimi w jednostce organizacyjnej	210 godzin.
4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych	510 godzin.
5. Sporządzanie sprawozdań finansowych i prowadzenie analizy finansowej	60 godzin.
6. Praktyki zawodowe	280 godzin.

c.d. PRZYKŁAD

Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

14.1 ZESZYT PIERWSZY

Symbol jednostki modułowej	Zestawienie modułów i jednostek modułowych	Orientacyjna liczba godzin na realizację
	Moduł 331403.M1 Przygotowanie ekonomiczno- prawne do prowadzenia działalności.	210
331403.M1.J1	Gospodarowanie na rynku zasobów, dóbr i usług.	60
331403.M1.J2	Zarządzanie zasobami ekonomicznymi.	90
331403.M1.J3	Stosowanie przepisów prawa w prowadzeniu działalności.	30
331403.M1.J4	Bezpieczne wykonywanie prac biurowych.	30

c.d. PRZYKŁAD

Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

331403.M1.J1 GOSPODAROWANIE NA RYNKU ZASOBÓW, DÓBR I USŁUG.			
Uszczegółowione efekty kształcenia. Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:	Poziom wymagań	Kategoria taksonomiczna	Materiał kształcenia
PDG(1)1 omówić cechy gospodarki rynkowej;	P	B	
PDG(1)2 rozróżnić pojęcia: małe, średnie i duże przedsiębiorstwa;	P	B	
PDG(1)3 określić formy własności organizacji;	P	B	
PDG(1)4 sklasyfikować przedsiębiorstwa według różnych kryteriów;	P	B	
PDG(1)5 scharakteryzować podmioty gospodarki rynkowej;	P	B	
PDG(1)6 scharakteryzować problem samodzielności, samofinansowania i samorządności w podmiotach gospodarki rynkowej;	P	B	
PDG(1)8 wyjaśnić cele, funkcje i znaczenie przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej;	P	C	
PDG(1)9 rozróżnić rodzaje decyzji produkcyjnych przy zastosowaniu kryterium produkcyjnego;	PP	C	
PDG(1)11 wskazać współzależności działających na rynku podmiotów gospodarczych;	PP	C	
PDG(1)12 scharakteryzować pojęcie konkurencji i wyjaśnić jej znaczenie w gospodarce rynkowej;	P	C	
PDG(1)13 wskazać korzyści i zagrożenia gospodarowania w różnych strukturach rynkowych;	P	C	
PDG(1)14 scharakteryzować krajowy, wewnątrzwspólnotowy i zagraniczny obrót towarowy;	P	C	
PDG(1)16 określić czynniki zagrożeń i szans przedsiębiorstw funkcjonujących w warunkach gospodarki rynkowej;	P	C	
PDG(5)3 omówić warunki gospodarowania producenta na rynku konkurencji doskonałej i niedoskonałej;	P	C	
PKZ(A.m)(1)1 określić zakres zagadnień makroekonomii i mikroekonomii;	P	B	
PKZ(A.m)(1)2 wskazać różnicę pomiędzy podejściem stosowanym w ekonomii pozytywnej i ekonomii normatywnej;	P	B	
PKZ(A.m)(1)3 wyjaśnić cechy charakterystyczne potrzeb, dóbr i zasobów;	P	B	
PKZ(A.m)(1)4 uzasadnić konieczność dokonywania wyborów posługując się fachowym słownictwem ekonomicznym;	P	C	
PKZ(A.m)(1)5 obliczyć koszt alternatywny;	P	C	
PKZ(A.m)(1)6 wyjaśnić zagadnienie rzadkości a możliwości produkcyjne;	P	B	
PKZ(A.m)(1)7 rozróżnić pojęcia: rynek, podaż, elastyczność popytu i podaży;	P	R	

Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

331403.M1.J1 GOSPODAROWANIE NA RYNKU ZASOBÓW, DÓBR I USŁUG.			
Uszczegółowione efekty kształcenia. Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:	Poziom wymagań	Kategoria taksonomiczna	Materiał kształcenia
PDG(1)1 omówić cechy gospodarki rynkowej;	P	B	– Wybór i koszt alternatywny. – Ekonomia, makroekonomia i mikroekonomia; – Ekonomia pozytywna i ekonomia normatywna. – Systemy ekonomiczne. – Rola państwa w gospodarce rynkowej. – Obieg okrężny produktu i dochodu. Dochody, wydatki, płatności transferowe. – Mechanizm funkcjonowania rynku. Skutki zachwiania równowagi rynkowej. – Elastyczność popytu i podaży. – Mierzenie efektów działalności gospodarczej państwa. – Bezrobocie i inflacja. – Polityka fiskalna państwa. – Pieniądz i polityka monetarna państwa. – Ekonomia gospodarki otwartej. – Krajowy i zagraniczny obrót towarowy. – Proces podejmowania decyzji konsumenta. – Formy własności organizacji. Podmioty gospodarki rynkowej. – Decyzje na rynku producenta. – Klasyfikacja i funkcje kosztów produkcji w ujęciu ekonomicznym. – Koszty przeciętne a koszty krańcowe produkcji. – Koszty przeciętne a produkcja przeciętna. – Produkcja w długim okresie czasu. – Modele konkurencji. – Gospodarowanie w różnych strukturach rynkowych konkurencji niedoskonałej. – Gospodarowanie w warunkach konkurencji doskonałej. – Rynek kapitałowy i jego instrumenty.
PDG(1)2 rozróżnić pojęcia: małe, średnie i duże przedsiębiorstwa;	P	B	
PDG(1)3 określić formy własności organizacji;	P	B	
PDG(1)4 sklasyfikować przedsiębiorstwa według różnych kryteriów;	P	B	
PDG(1)5 scharakteryzować podmioty gospodarki rynkowej;	P	B	
PDG(1)6 scharakteryzować problem samodzielności, samofinansowania i samorządności w podmiotach gospodarki rynkowej;	P	B	
PDG(1)8 wyjaśnić cele, funkcje i znaczenie przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej;	P	C	
PDG(1)9 rozróżnić rodzaje decyzji produkcyjnych przy zastosowaniu kryterium produkcyjnego;	PP	C	
PDG(1)11 wskazać współzależności działających na rynku podmiotów gospodarczych;	PP	C	
PDG(1)12 scharakteryzować pojęcie konkurencji i wyjaśnić jej znaczenie w gospodarce rynkowej;	P	C	
PDG(1)13 wskazać korzyści i zagrożenia gospodarowania w różnych strukturach rynkowych;	P	C	
PDG(1)14 scharakteryzować krajowy, wewnątrzwspólnotowy i zagraniczny obrót towarowy;	P	C	
PDG(1)16 określić czynniki zagrożeń i szans przedsiębiorstw funkcjonujących w warunkach gospodarki rynkowej;	P	C	
PDG(5)3 omówić warunki gospodarowania producenta na rynku konkurencji doskonałej i niedoskonałej;	P	C	
PKZ(A.m)(1)1 określić zakres zagadnień makroekonomii i mikroekonomii;	P	B	
PKZ(A.m)(1)2 wskazać różnicę pomiędzy podejściem stosowanym w ekonomii pozytywnej i ekonomii normatywnej;	P	B	
PKZ(A.m)(1)3 wyjaśnić cechy charakterystyczne potrzeb, dóbr i zasobów;	P	B	
PKZ(A.m)(1)4 uzasadnić konieczność dokonywania wyborów posługując się fachowym słownictwem ekonomicznym;	P	C	
PKZ(A.m)(1)5 obliczyć koszt alternatywny;	P	C	
PKZ(A.m)(1)6 wyjaśnić zagadnienie rzadkości a możliwości produkcyjne;	P	B	
PKZ(A.m)(1)7 rozróżnić pojęcia: rynek, popyt, podaż, elastyczność popytu i podaży;	P	B	
PKZ(A.m)(1)8 scharakteryzować rynek, wskazać jego elementy i funkcje;	P	B	

Z praktyki szkolnej...

Program nauczania w zawodzie technik ekonomista – fragmenty.

Planowane zadania:

1. Otrzymałeś zadanie obliczenia i zinterpretowania PKB, PKN i DN w cenach rynkowych i w cenach czynników produkcji. Do wykonania zadania wykorzystaj dane, które znajdują się w tabeli załączonej do zadania. Na wykonanie zadania masz 10 minut. Zadanie powinieneś wykonać samodzielnie.
Ocenie podlegać będzie: poprawność doboru danych z tabeli do obliczenia miar efektów działalności państwa, poprawność obliczenia wskazanych miar oraz merytoryczność interpretacji.
2. Otrzymałeś tabelę przedstawiającą rozmiary popytu i podaży na rynku chleba przy określonych cenach. Na podstawie powyższej tabeli powinieneś wykreślić krzywą popytu i podaży, a następnie zastanowić się nad sytuacją rynkową, gdyby wzrosła cena mąki a spadła cena dobra substytucyjnego, np. bułek. Zadanie wykonaj w formie pisemnej i przekaż nauczycielowi do oceny. Zadanie powinieneś wykonać w ciągu 15 minut.
Ocenie podlegać będzie: poprawność wyznaczenia krzywych popytu i podaży oraz poprawność wyciągniętych wniosków o sytuacji na rynku spowodowanej podanymi zmianami.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia, w tym środki dydaktyczne, metody, formy organizacyjne:

Efekty kształtowane w tej jednostce modułowej powinny pozwolić uczniowi zrozumieć zachowania podmiotów i procesy gospodarcze zachodzące na rynku. Uczeń powinien też rozumieć rolę państwa w gospodarce rynkowej i konieczność jego oddziaływania na pewne obszary gospodarowania. W celu optymalizacji osiągnięcia zaplanowanych efektów zajęcia powinno się prowadzić w grupach około 15 osobowych.

Zalecane środki dydaktyczne:

- zestawy ćwiczeń z instrukcjami;
- zestawy dokumentów;
- kalkulatory;
- prezentacje multimedialne;
- biblioteczka podręczna: czasopisma specjalistyczne, literatura specjalistyczna, ustawy i rozporządzenia;
- pakiety edukacyjne dla ucznia;
- inne materiały, np. plansze, foliogramy;
- rzutnik multimedialny;
- komputer;

Zalecane metody dydaktyczne:

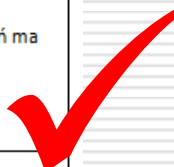
Zalecanymi metodami pracy są różne odmiany dyskusji tak, by uczeń mógł aktywnie uczestniczyć w zajęciach. Ponadto wskazane jest wprowadzanie metody case study, w których uczeń ma możliwość podjęcia samodzielnej decyzji, wykorzystując wiedzę w praktyce. W zagadnieniach wprowadzających w problematykę gospodarowania można posłużyć się metodą stolików eksperckich oraz pracy z tekstem.

Zalecane formy organizacji zajęć:

Zajęcia powinny odbywać się w formie klasowej w pracowni ekonomicznej. Podczas zajęć uczniowie mogą pracować zespołowo, grupowo i indywidualnie.

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania efektów kształcenia:

W takie zajęcia ocenie podlegać powinny efekty pracy ucznia w postaci rozwiązań zadań sytuacyjnych, aktywne uczestnictwo w dyskusji, merytoryczność prowadzonej dyskusji. W ocenie sumatywnej proponuje się dodatkowo uwzględnić wyniki testów pisemnych wielokrotnego wyboru z jedną odpowiedzią obejmującego całość zagadnień objętych tą jednostką oraz wynik wykonania zadania praktycznego powtórzeniowego wykonanego na zakończenie zajęć.

Załączniki do programu nauczania – fragmenty.

Załącznik 1

Tabela 1. Efekty kształcenia w zawodzie technik ekonomista 331403.

Nazwa grupy efektów kształcenia	Efekty kształcenia
Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów	
Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP).	BHP(1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;
	BHP(2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;
	BHP(3) określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
	BHP(4) przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;
	BHP(5) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy;
	BHP(6) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka;
	BHP(7) organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
	BHP(8) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;
	BHP(9) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
	BHP(10) udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia;
Podjęmowanie działalności gospodarczej (PDG).	PDG(1) stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej;
	PDG(2) stosuje przepisy prawa pracy, przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych oraz przepisy prawa podatkowego i prawa autorskiego;
	PDG(3) stosuje przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej;
	PDG(4) rozróżnia przedsiębiorstwa i instytucje występujące w branży i powiązania między nimi;
	PDG(5) analizuje działania prowadzone przez firmy funkcjonujące w branży;
	PDG(6) inicjuje wspólne przedsięwzięcia z różnymi przedsiębiorstwami z branży;
	PDG(7) przygotowuje dokumentację niezbędną do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej;
	PDG(8) prowadzi korespondencję związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej;
	PDG(9) obsługuje urządzenia biurowe oraz stosuje programy komputerowe wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej;
	PDG(10) planuje i podejmuje działania marketingowe prowadzonej działalności gospodarczej;

Z praktyki szkolnej...

Załączniki do programu nauczania – fragmenty.

Załącznik 2

Tabela 2. Pogrupowane efekty kształcenia dla zawodu technik ekonomista.

Nazwa modułu	Nazwa jednostki modułowej	Efekty kształcenia z podstawy programowej	Klasa								Orientacyjna liczba godzin
			I		II		III		IV		
			Semestr 1	Semestr 2	Semestr 1	Semestr 2	Semestr 1	Semestr 2	Semestr 1	Semestr 2	
331403.M1 PRZYGOTOWANIE EKONOMICZNO – PRAWNE DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI	331403.M1.J1 Gospodarowanie na rynku zasobów, dóbr i usług.	PDG(1) stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej;	X								20
		PDG(5) analizuje działania prowadzone przez firmy funkcjonujące w branży;	X								
		PKZ(A.m)(1) posługuje się pojęciami z zakresu mikroekonomii i makroekonomii;	X								35
		A.35.1(2) określa zadania przedsiębiorców, instytucji finansowych, organów administracji rządowej i samorządowej;	X								5
	Łączna liczba godzin przeznaczona na jednostkę modułową										60
	331403.M1.J2 Zarządzanie zasobami ekonomicznymi.	BHP(1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;	X	X							2
		BHP(3) określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;	X	X							
		BHP(6) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka;	X	X							
		BHP(10) udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia;	X	X							
		PDG(1) stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej;	X	X							10
		PDG(11) optymalizuje koszty i przychody prowadzonej działalności gospodarczej.	X	X							

Z praktyki szkolnej...

Załączniki do programu nauczania – fragmenty.

Załącznik 3

Tabela 3 Uszczegółowione efekty kształcenia i ich realizacja w poszczególnych modułach i jednostkach w zawodzie technik ekonomista 331403.

Efekty kształcenia	Uszczegółowione efekty kształcenia	Realizacja efektu w module/jednostce
Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów		
Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)		
BHP(1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;	BHP(1)1 wyjaśnić pojęcia: bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa, ochrona środowiska, ergonomia;	331403.M1 Przygotowanie ekonomiczno-prawne do prowadzenia działalności/ J4 Bezpieczne wykonywanie prac biurowych
	BHP(1)2 zidentyfikować podstawowe przepisy dotyczące prawnej ochrony pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;	
	BHP(1)3 analizować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska pod kątem stosowanych pojęć;	
	BHP(1)4 wyjaśnić zasady ochrony bezpieczeństwa i higieny pracy w różnych jednostkach organizacyjnych;	
	BHP(1)5 wyjaśnić zasady ochrony przeciwpożarowej w jednostkach organizacyjnych;	
	BHP(1)6 rozróżnić rodzaje sprzętu przeciwpożarowego i środków gaśniczych;	
	BHP(1)7 omówić zasady gaszenia pożaru w zarodku;	
	BHP(1)8 omówić zasady postępowania na wypadek pożaru w miejscu pracy;	
	BHP(1)9 wyjaśnić zasady ergonomicznej organizacji stanowiska pracy w biurze;	
	BHP(1)10 omówić zasady korzystania z zasobów środowiska, wprowadzania zanieczyszczeń do środowiska oraz postępowania z odpadami;	
	BHP(1)11 stosować pojęcia z obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska i ergonomii;	
	BHP(1)12 omówić system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w jednostce organizacyjnej;	
BHP(2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;	BHP(2)1 wymienić instytucje i służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;	331403.M1 Przygotowanie ekonomiczno-prawne do prowadzenia działalności/ J2 Zarządzanie zasobami ekonomicznymi
	BHP(2)2 scharakteryzować zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;	
	BHP(2)3 przyporządkować zadania i uprawnienia do instytucji i służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska;	
	BHP(2)4 scharakteryzować opłaty i sankcje związane z ochroną środowiska;	
		331403.M1 Przygotowanie ekonomiczno-prawne do prowadzenia działalności/ J4 Bezpieczne wykonywanie prac biurowych

Z praktyki szkolnej...

**MARIA
KACZOROWSKA**

**Nauczyciel doradca
przedmiotów
zawodowych**

Dziękuję za uwagę

